

KLAUDIO OTAEGI HONDARRIBIKO MAISUA

Joan zen mendearen erditik Hondarribiko maisutzat ezagutu zen Klaudio Otaegi zena, baina sortzez Zegamakoa zen, 1836. urteko urriaren 30ean jaioa. Musika zale omen zen haurtzarotik eta hamalau urterako parroikiko organista. Hamazortzikin Gasteizera joan zen maisu ikasketak egitera eta lau urteren buruan osatu zituen ikasketak. Beraz, 1854an, hogetabi urterekin, irakas-kintzari lotu zen eta 1858.ean Hondarribian maisu plaza irabazi zuen. Hurrengo urtetik hil arteraino Bidasoaren hegala muturreko hiri honetan jarraitu zuen.

Berak zionez, 1863an Luis Luziano Bonaparte printzearekin harremanetan jartzeaz eta honen eskariz Kristau Doktrina zenbait gipuzkera motatan idazteaz sartu omen zen euskarazko lanetan. Geroztik, Zegamako hizkeran, Bibliaren zenbait parte itzuli zituen printzearen eskariz zegamar euskalkira; besteak beste, Ruthen liburua, Salomonen kanfa, Jonasen profetia, Ebanjelio San Mateok dionez, eta abar. Gainera, Zegama eta inguruetak hiztegiño bat ere igorri zion 1868an, urte batzuk lehenago adiztegi bat ere bai, Euskaltzaindiak argitaratu berri duen **L.L. Bonaparte. Eskuizkribuak-argitarapenak** 75. orrialdean dakarrenez. Lanok, zoritxarrez, argitaratu gabe daude.

L.L. Bonaparte Printzea

Zegamako alargun gazte batekin esposatu zen Klaudio Otaegi. Emaztearen izen-deiturak: Luzia Richard Grandmontagne, sortzez zuberotarra, Atharratzen jaioa, euskalduna beraz. Lau seme-alaba izan zituzten, guziak Hondarribian jaioak. Horien berri eman zuen N. Alzola Gerediagak Irun-

go **El Bidasoa** aldizkarian, 1957ko udarako zenbakietan, L.L. Bonaparteren mendeurrenez idatzi zituen lanetan. Nikolas Alzola bera izan zen K. Otaegiren bibliografia bildu zuena eta **Egan** aldizkarian argitaratu, 1957. urteko 367.374 eta 1960.eko 244-255 orrialdeetan. Printzeari egindako lan guzieren xehetasuna ikus bertan, aipamenen bukaeran, Otaegi berak 1879. urteko ekainaren 28an idatzia.

L.L. Bonaparte printzea bigarren aldiz ezkondua zen eta bigarren emaztetzat Klementina Richard hartu zuen, K. Otaegiren koinata. Hau ere Atharratzekoa sortzez, Araia, Zegama eta Hondarribian bizitua, euskaraz ondo zekiena. Hurbiltasun hortatik uler dezakegu Bonapartek bere laguntzaile-etarik begikoena zuela Otaegi, Baztaneko Bruno Etxenikerekin batean. Biok izan ziren printzearen laguntzaile Nafarroako Aezkoa, Saraitzu eta Erronkariko hizkerak ikertzean egin zituzten ibilaldietan laguntzaile. Harremanon lekuko, hara hemen Eguberriz idatzi

zion eskuizkribuak jartzen zuena: "On Luis Luziano Bonaparte. Prinzipe txit argidotar eta jakintsuari opa dio urtearen sarrera on bat Otaegiko Klaudiok. Ondarribian."

Baina, horrez gainera, denbora berean olerkiak eta ipuak idatzi zituen, baita zenbait sari irabazi ere. Gainera, Jose Materolari asko lagundu zion **Euskal Erria** aldizkari lanetan.

Otaegik jaso zituen saririk aipagarrienak honako hauek ziren: 1881. urtean, Irungo Euskal Festetan, "Elkar gaitezen denok nafar-euskaldunok" olerkiarekin zilarrezko domina, eta lana Iruñeko **Euskara** aldizkarian

argitaratu zioten; urte berean, Calderon de la Barca-ren mendeurrenez Donostiako Udalak antolatu zuen sariketean, "Euskal Oroitzak" zeritzan olerkiarekin lehen saria 1882.ean, Bilbon lehen Lore-Jokoak ospatu ziren eta lehen saritzat jarria zegoen urrezko dominez jabetu zen "Arbolari oroipena"-rekin. 1883.ean, Iruñako Lore-Jokoetan saritua izan zen "Zoriontasuna" zeritzan olerkiarekin. Azkenik, 1889.ean, Donostiako Euskal-Jaietan saritu zuten "Amerikatik. Oroitzak eta zizpiriak" izenburudun olerkiatik.

Lan horiek eta beste asko Donostiako "**Euskal Erria** eta Iruñako **Euskara**-n ikusi zuten argia. Beretarik batzuk Hondarribiari begira egin zituen eta oroigarri zaizkigu honako hauek: "Martin Artzukoren azaña bat" (1882), "Ondarribiko txerkoari" (1883), "Ondarribiko oroitzak" (1883), "Ondarribiko Euskal Festak" (1883), "Guadalupeko iturriaren bendizioa" (1884), "Triste dago Jaizkibel" (Jose Joakin Olo-ren hilberriaz, 1886.ean), "Tobera koplak" (1886), "Guadalupeko Ama Birjiñari" (1887), "Aurra eta txanela" (1888) eta "Arrantzalearen bizimodua" (1889).

Eguberri garaian ez legoke gaizki bere "Gabon kantak"-en oroitzapena, den bezala jasorik Euskal Erria, aldizkariaren XIII tomitik (1885), 542. orrialdean datorren arabera.

Berrogeta hamalau urterekin hil zen Hondarribian bertan 1890. urteko urtarrilaren 10ean. Beraz, gizon honek ondo merezia du behar bezalako omenaldi bat heriotzako mendeurrenez.

Bere literaturaren balioa, bere mendearen semea zenez, erromantikoa dugu. Gora-behera handiak nabari zaizkio, Arturo Campión-ek bere heriotzaz idatzi zuen lan haretan aitortzen zuenez (ikus, A. Campión, **Euskal Erria**, XXII, 1890, 82-88 orr.), baina hondarribiarrentzat eziztu izango den uste osoa dut.

Juan San Martin

ADISKIDE BATEN OROITZA

Dena beltz ikusten det begien aurrean; ez det arkitzen pozik nere barranean; triste daukat biotza, onik ez etxean; indarrak ere naute uzten azkenean!

Otzikara gisa zait gorputza mugitzen! Bakarrik ezin egon, zer naik izututzen; gau ta egun nago, ai negarrez urtutzen! Zer zaidala dezute uste gertatzen?

Adiskide bat il zait ¡Zer adiskidea! Ezpaitu inork gaur, ez, arkituko obea!... Zergatik joan zatzazkit, o lagun maitea! utzirik pena eta naigabez betea?

Zer da nitzaz izango zu gabe munduan, itzal uts bat ezpada baso eremuan? Ona izan zifan-ta, zintzoen lekuan atsedean zazu lasai ¡Atsedean Zeruan!

Klaudio Otaegi
1884. urtea